

Motion till riksdagen 2025/26:3141

av Patrik Karlson (L)

Villaägarföreningars rätt att överklaga i plan- och byggärenden

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda frågan om att ge lokala villaägarföreningar samma rättigheter som hyresgästföreningar och miljöorganisationer att överklaga beslut om detaljplaner och bygglov, samt att utreda hur lämpliga kvalifikationskrav för villaägarföreningars talerätt kan definieras i syfte att säkerställa att endast etablerade och representativa föreningar omfattas (jämför de krav på verksamhetstid, storlek och ändamål som ställs på miljöorganisationer enligt miljöbalken) och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Svensk plan- och bygglagstiftning ger i dagsläget vissa organisationer rätt att överklaga beslut om detaljplaner och bygglov, medan andra hålls utanför processen.

Hyresgästföreningar har enligt praxis rätt att överklaga detaljplanebeslut i områden där de bedriver verksamhet. Miljöorganisationer har också givits talerätt i plan- och byggprocesser när betydande miljöpåverkan kan uppstå.

Lokala villaägarföreningar saknar i nuläget rätt att överklaga beslut om planer och bygglov, oavsett hur länge de verkat eller hur många boende de företräder. Att en boendegrupp organiserar sig som villaägarförening ger alltså ingen juridisk talan, till

skillnad från om samma boende vore hyresgäster organiserade i Hyresgästföreningen. Enskilda villaägare har förvisso rätt att som sakägare överklaga beslut som direkt angår deras fastighet men föreningen som sammanslutning betraktas inte som klagoberättigad. Detta leder till en uppenbar skevhet i lagstiftningen.

För att komma till rätta med ovan beskrivna problematik behövs en ändring av regelverket. Man bör tillsätta en utredning med uppdrag att säkerställa att lokala villaägarföreningar ges samma rätt som hyresgästföreningar och miljöorganisationer att överklaga beslut om detaljplaner och bygglov. Utredningen bör närmare analysera hur lagstiftningen kan justeras för att uppnå detta samt vilka kriterier som ska ställas på en villaägarförening för att den ska vara klagoberättigad. Det är rimligt att knyta an till liknande villkor som gäller för ideella miljöskyddsföreningar enligt miljöbalken.

Patrik Karlson (L)